

รายงานสถานการณ์ศัตรูพืชไร่
วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๙
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔
E-mail: doae.pmd2566@gmail.com

สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูพืชไร่

๑. สถานการณ์การปลูกพืชไร่

๑.๑ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๕๕ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๘,๓๘๘,๕๐๑.๖๔ ไร่
๑.๒ พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด ๔๕ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๔,๘๔๒,๖๐๕.๕๔ ไร่
๑.๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด ๕๒ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๑,๑๒๓,๘๘๓.๙๐ ไร่
๑.๔ พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด ๔๙ จังหวัด	รวมพื้นที่ยืนต้น	๕๐๔,๕๙๒.๖๖ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๒.๑.๑ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ยโสธร สกลนคร สระแก้ว บุรีรัมย์ จันทบุรี และจังหวัดอุบลราชธานี รวมจำนวน ๗๘๙.๗๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๙๔ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๗๘๔.๗๕ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๘๐.๐๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๑๓๑.๕๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๓๑๙.๐๐ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๒๕๙.๒๕ ไร่

๒.๑.๒ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่ ๙ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ชลบุรี บุรีรัมย์ กาฬสินธุ์ นครราชสีมา สกลนคร สุรินทร์ มหาสารคาม และจังหวัดขอนแก่น รวมจำนวน ๒๐,๑๒๐.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๒๓๙๙ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๑๒,๐๐๕.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๘,๑๑๕.๐๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๗,๗๘๘.๐๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๗,๓๓๒.๐๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๑,๕๕๑.๐๐ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๓,๓๘๙.๐๐ ไร่

๒.๑.๓ โรคพุ่มแจ้ พบการระบาดในพื้นที่ ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์ กำแพงเพชร สระแก้ว ชลบุรี กาฬสินธุ์ ระยอง กาญจนบุรี อุตรดิตถ์ จันทบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน ๕,๖๒๗.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๖๗๑ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๕๔๗.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๖,๑๗๔.๐๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน	จำนวน	๖๕.๐๐ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน	จำนวน	๖๓๓.๐๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๒,๕๑๐.๗๐ ไร่
๔) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน	จำนวน	๒,๔๑๘.๓๐ ไร่

๒.๑.๔ โรคโคนเน่าหัวเน่า พบการระบาดในพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดบุรีรัมย์ อุบลราชธานี อุดรดิตถ์ และจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๒,๔๖๒.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๒๙๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๒๔๔.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒,๗๐๖.๐๐ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน	จำนวน	๖๔๘.๐๐ ไร่
--------------------------------	-------	------------

๒) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑,๘๑๔.๐๐ ไร่

๒.๑.๕ โรคใบไหม้/ใบจุดเหลี่ยมแบคทีเรีย พบการระบาดในพื้นที่ ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท ยโสธร อุบลราชธานี และจังหวัดสกลนคร จำนวน ๓๐๑.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๓๖ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) มั่นสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน จำนวน ๕.๐๐ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๒๓๘.๐๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๕๖.๐๐ ไร่

๔) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๒.๐๐ ไร่

๒.๑.๖ โรคใบด่างมันสำปะหลัง พบการระบาดในพื้นที่ ๓๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น กาญจนบุรี กำแพงเพชร กาฬสินธุ์ อุทัยธานี ชลบุรี ลพบุรี ปราจีนบุรี บุรีรัมย์ สระแก้ว ฉะเชิงเทรา ชัยภูมิ นครสวรรค์ อำนาจเจริญ ระยอง มหาสารคาม ยโสธร อุดรธานี มุกดาหาร สุรินทร์ ชัยนาท ราชบุรี สุพรรณบุรี เพชรบูรณ์ ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด สระบุรี พิจิตร สุโขทัย เพชรบุรี นครพนม สกลนคร จันทบุรี และจังหวัดเลย รวมจำนวน ๑,๐๒๘,๖๒๒.๙๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๖๒๓ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๓๓,๙๘๕.๘๓ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๐๖๒,๖๐๘.๗๕ ไร่)

๑) มั่นสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๓ เดือน จำนวน ๑๒๒,๒๘๑.๕๐ ไร่

๒) มั่นสำปะหลังอายุ ๓ - ๕ เดือน จำนวน ๑๘๘,๑๓๒.๘๐ ไร่

๓) มั่นสำปะหลังอายุ ๖ - ๘ เดือน จำนวน ๓๕๘,๐๓๐.๐๙ ไร่

๔) มั่นสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๓๖๐,๑๗๘.๕๓ ไร่

๒.๒ ศัตรูอ้อย

๒.๒.๑ หนอนกออ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ ชัยภูมิ ขอนแก่น นครราชสีมา ชลบุรี และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๒,๓๕๐.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔๘๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๐.๒๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒,๓๕๐.๐๐ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๕๗๕.๒๕ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๐๕.๐๐ ไร่

๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๑,๖๗๐.๐๐ ไร่

๒.๒.๒ โรคใบขาวอ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี มหาสารคาม ชัยภูมิ มุกดาหาร และจังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๑๙,๘๗๘.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๑๐๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๕๙๔.๐๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๐,๔๗๒.๐๐ ไร่)

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๕,๓๐๑.๐๐ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๔,๗๑๐.๐๐ ไร่

๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๙,๘๖๗.๐๐ ไร่

๒.๒.๓ โรคแสดำ พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๒๖๔.๐๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๕๕ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๑๕๕.๐๐ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๐๙.๐๐ ไร่

๒.๒.๔ ตัวหนอนดียว พบการระบาดในพื้นที่ ๓ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น จำนวน ๙๑๙.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๑๙๐ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๐.๒๕ ไร่

๒) อ้อยอายุ ๔ - ๙ เดือน จำนวน ๑๖๘.๐๐ ไร่

๓) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๗๕๑.๐๐ ไร่

๒.๓ ศัตรูข้าวโพด พบการระบาดของหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall armyworm) พื้นที่ระบาด ๑๐ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุดรธานี นครราชสีมา เชียงใหม่ จันทบุรี กาฬสินธุ์ สระแก้ว อุตรดิตถ์ ชลบุรี ขอนแก่น และจังหวัดสตูล จำนวน ๑๐๐.๒๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๐๘๙ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดเพิ่มขึ้น ๓๒.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๖๘.๒๕ ไร่)

๑) พื้นที่ระบาดรุนแรงน้อย จำนวน ๑๐๐.๒๕ ไร่

๒.๔ สับปะรด พบการระบาดของโรคเหี่ยว พื้นที่ระบาด ๔ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรัง ราชบุรี และจังหวัดชลบุรี รวมจำนวน ๒๘๓.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๕๖๒ ของพื้นที่ปลูก พื้นที่ระบาดลดลง ๕.๐๐ ไร่ (สปีดาร์ที่ผ่านมา ๒๘๘.๓๕ ไร่)

๓.๑ การควบคุมศัตรูมันสำปะหลัง

๓.๑.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่ ๑ - ๙ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการผลิตขยายแตนเบียน *Anagyrus lopezi* แมลงช้างปีกใส และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่

๓.๑.๓ ไรแดง สำนักงานเกษตรจังหวัดในพื้นที่ที่พบการระบาด ได้แนะนำเกษตรกรให้นำมันสำปะหลัง หากมีการระบาดรุนแรง แนะนำให้พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดไรแดง ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร รวมทั้งประชาสัมพันธ์ ให้ปรึกษาและแนะนำผ่านเวทีการจัดอบรม ศจช.

๓.๑.๔ โรคพุ่มแจ้ สำนักงานเกษตรจังหวัด และสำนักงานเกษตรอำเภอ ลงพื้นที่สร้างการรับรู้ให้คำแนะนำเกษตรกรสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ ในพื้นที่ที่พบการระบาดให้ขุดหรือถอนต้นที่เป็นโรคไปเผาทำลายนอกแปลง ใช้พันธุ์ที่ปลอดโรค และไม่ใช่ท่อนพันธุ์จากแปลงที่เป็นโรคมารูปลงในฤดูปลูกถัดไป

๓.๑.๕ โรคใบด่างมันสำปะหลัง สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับความสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง แนวทางเฝ้าระวัง และการป้องกันกำจัด รวมทั้งส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พันธุ์มันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง ๗๒ เกษตรศาสตร์ ๕๐ และพันธุ์ห้วยบง ๖๐ และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อธิ ๑ อธิ ๒ อธิ ๓ ที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานราชการ ยกเว้นพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ ระยอง ๑๑ และ CMR ๔๓-๐๘-๘๙ และมีการประชาสัมพันธ์แหล่งพันธุ์มันสำปะหลังสะอาดให้เกษตรกรทราบ โดยสามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานเกษตรจังหวัดไกล่บ้าน

๓.๒ การควบคุมศัตรูอ้อย

รณรงค์ควบคุมศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดของศัตรูอ้อย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อยในพื้นที่เสี่ยง และป้องกันก่อนเกิดการระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๓ การควบคุมศัตรูข้าวโพด

หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด แนะนำเกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงหางหนีบ มวนเพชฌฆาต มวนพิฆาต และแตนเบียนไข่ทริโคแกรมมา หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร

๓.๔ การควบคุมศัตรูสับปะรด

ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนการระบาดของโรคเหี่ยวในสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดในพื้นที่ ถอนต้นที่เป็นโรคไปทำลายนอกแปลง แนะนำเกษตรกรใช้หน่อพันธุ์ปลอดโรค และให้กำจัดเพลี้ยแป้งซึ่งเป็นพาหะของโรคเหี่ยวสับปะรด

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่าในพื้นที่ระบาดมีสภาพแห้งแล้ง ทำให้อาการของโรคแสดงชัดเจน เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งเตือนเกษตรกรให้เฝ้าระวังการระบาด แนะนำการสำรวจแปลง การป้องกันกำจัด โดยในแปลง

ที่พบการระบาดเล็กน้อยให้ถอนนำไปทำลาย แปลงที่พบการระบาดมากให้ไถทำลายทั้งแปลง และสำนักงานเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้รับงบประมาณจังหวัด ในการจัดทำแปลงพันธุ์ปลอดโรค เพื่อใช้แจกจ่ายให้อำเภอที่พบการระบาดของโรคเหี่ยวสับประรด

แจ้งเตือนการระบาดศัตรูพืช โดยการจัดทำข่าวเตือนการระบาดศัตรูพืช เผยแพร่ทางเว็บไซต์กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย และสื่อโซเชียลมีเดีย

๔. คำแนะนำและการป้องกันกำจัดศัตรูพืชที่พบการระบาด

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
1. มันสำปะหลัง	1. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง	1. ไถและพรวนดิน เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน 2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง 3. การควบคุมโดยใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ - แมลงช้างปีกใส โดยระยะที่เหมาะสมคือ ระยะไข่ที่ใกล้ฟักเป็นตัวอ่อน อัตราการปล่อยในพื้นที่ระบาดน้อย 100 ตัว ต่อไร่ หรือในพื้นที่ระบาดมาก 200 – 500 ตัว ต่อไร่ โดยปล่อยประมาณ 4 ครั้ง - แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู ควรปล่อยให้กระจายทั่วแปลง เนื่องจากแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูเจริญเติบโตเร็ว และขยายพันธุ์ได้อย่างน้อย 10 เท่า ในทุกชั่วอายุ โดยปล่อยในอัตรา 50 คู่ ต่อไร่ เมื่อเริ่มพบการระบาด หรือปล่อยในอัตรา 200 คู่ต่อไร่ เมื่อพบการระบาดรุนแรง และหลังปล่อยแตนเบียนและหลังปล่อยแตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพูให้งดการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช 4. แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารฆ่าแมลง เป็นเวลา 5 – 10 นาที ได้แก่ - ไทอะมีโทกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม - อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม - ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร 5. เมื่อพบการระบาด ถอนต้นมันสำปะหลังและเก็บทำลายนอกแปลง 6. พ่นสารฆ่าแมลงเฉพาะจุดที่พบเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ได้แก่ - ไทอะมีโทกแซม (thiamethoxam) 25% WG อัตรา 4 กรัม - อิมิดาโคลพริด (imidacloprid) 70% WG อัตรา 4 กรัม - โคลไทอะนินิดิน (clothianidin) 16 % SG อัตรา 10 กรัม - ไดโนทีฟูแรน (dinotefuran) 10% WP อัตรา 20 กรัม - โปรไทโอฟอส (prothiofos) 50% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - ไพริมิฟอส-เมทิล (pirimiphos-methyl) 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
	2. ไรแดง	1. อนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ เช่น ตัวงเต่าสตีธอรัส ตัวงปีกสั้น และไรตัวห้ำ 2. หลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในช่วงฤดูแล้ง หรือฝนทิ้งช่วงเป็นระยะเวลานาน 3. หากเริ่มพบการเข้าทำลายของไรแดงควรเก็บทิ้งหรือทำลาย

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		เพื่อลดการเพิ่มปริมาณของไรแดง ในสภาพที่เหมาะสมอาจเกิดการระบาดขึ้นอย่างรวดเร็ว 4. พ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ - เฮกซีไทอะซอกซ์ (hexythiazox) 1.8% EC อัตรา 100 มิลลิลิตร - ทีบูเฟนไพแรด (tebufenpyrad) 36% EC อัตรา 5 - 10 มิลลิลิตร - ไพริดาเบน (pyridaben) 20% WP อัตรา 10 - 15 กรัม - ไซฟลูมิโทเฟน (cyflumetofen) 20% EC อัตรา 10 มิลลิลิตร - สไปโรมีซิเฟน (spiromesifen) 24% SC อัตรา 10 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นเมื่อพบไรแดงทำลายบริเวณใบส่วนยอด และใบส่วนล่างเริ่มแสดงอาการเหี่ยว โดยเฉพาะพืชยังเล็ก พ่นให้ทั่วทั้งต้น ใต้ใบ และบนใบ จำนวน 1 - 2 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน
	3. โรคพุ่มแจ้ (เชื้อไฟโตพลาสมา)	1. ใช้พันธุ์ที่ปลอดโรค หรือจากต้นพันธุ์มันสำปะหลังที่ไม่แสดงอาการของโรค 2. ขุดหรือถอนต้นที่เป็นโรคไปเผาทำลายนอกแปลง 3. หลีกเลี่ยงการขนย้ายท่อนพันธุ์จากแหล่งที่มีโรคไปสู่แหล่งที่ยังไม่เคยมีการระบาด 4. กำจัดวัชพืชที่แหล่งพักเชื้อ หรือเป็นที่อาศัยของแมลงพาหะนำโรคในแปลง เช่น ต้นสาบม่วง 5. กำจัดแมลงพาหะนำโรค เช่น เพลี้ยจักจั่น
	4. โรคโคนเน่าหัวเน่า (เชื้อรา <i>Phytophthora</i> spp. / เชื้อรา <i>Fusarium</i> spp.)	1. หากพื้นที่ปลูกเป็นดินดาน ควรไถระเบิดชั้นดินดาน และตากดินไว้อย่างน้อย 2 สัปดาห์ ก่อนปลูก 2. แปลงปลูกควรยกทรง เพื่อไม่ให้น้ำท่วมขัง 3. ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่ไม่มีการระบาดของโรค 4. ก่อนปลูกแช่ท่อนพันธุ์ด้วย - เมทาแลกซิล (metalaxyl) 25% WP อัตรา 20-50 กรัม - ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม (fosetyl-aluminium) 80% WP อัตรา 50 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร 5. ควรจัดระยะปลูกให้เหมาะสม เพื่อให้ทรงพุ่มโปร่ง ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เหมาะต่อการระบาดของโรค 6. เมื่อพบต้นที่แสดงอาการของโรค ถอนนำไปทำลายนอกแปลงแล้วโรยปูนขาว หรือราดด้วยสาร - เมทาแลกซิล (metalaxyl) 25% WP อัตรา 20 - 50 กรัม - ฟอสอีทิล-อะลูมิเนียม (fosetyl-aluminium) 80% WP อัตรา 50 กรัม โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร พ่นบริเวณที่ถอนและโดยรอบห่างออกไปประมาณ 1 เมตร 7. หลังเก็บเกี่ยวผลผลิต เก็บเศษเหง้า และเศษซากมันสำปะหลังไปทำลายนอกแปลงปลูก

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
	5. โรคใบด่างมันสำปะหลัง (เชื้อไวรัส <i>cassava mosaic virus</i>)	8. ควรทำความสะอาดเครื่องจักรกลการเกษตรที่ใช้ในแปลงที่เป็นโรค 9. ในแปลงที่มีการระบาดของโรครุนแรง ควรปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เช่น อ้อย ข้าวโพด หรือพืชตระกูลถั่ว 1. ปลูกมันสำปะหลังสะอาดและทนทานโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง 72 เกษตรศาสตร์ 50 และห้วยบง 60 และพันธุ์ต้านทานโรคใบด่าง ได้แก่ อธิ 1 อธิ 2 อธิ 3 หรือพันธุ์อื่น ๆ ที่หน่วยงานวิชาการรับรอง 2. ไม่ปลูกพันธุ์อ่อนแอต่อโรคใบด่างมันสำปะหลัง ได้แก่ พันธุ์ระยอง 11 และ CMR 43-08-89 3. ไม่ใช้ท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบการระบาดของโรคใบด่าง และท่อนพันธุ์ที่ไม่ทราบแหล่งที่มา 4. สำรวจแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ - กรณีพื้นที่ระบาดใหม่ พบการระบาดไม่มาก แนะนำให้ถอนทำลายเฉพาะต้นเป็นโรคเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อไวรัส - กรณีพื้นที่พบการระบาดมาก ไม่สามารถถอนทำลายได้ ให้ควบคุมแมลงห้ำหิวขาสาบ ตามวิธีในข้อ 6. 5. ทำลายต้นมันสำปะหลังที่แสดงอาการของโรคใบด่าง ดังนี้ - วิธีฝังกลบ นำต้นเป็นโรคฝังในหลุมแล้วกลบด้วยดิน - วิธีใส่ถุง/กระสอบ นำต้นเป็นโรคตัดเป็นท่อนใส่ถุง / กระสอบมัดปาก - วิธีบดสับ นำต้นเป็นโรคเข้าเครื่องบดป่น หรือเครื่องสับย่อย โดยพลาสติกกรองพื้นให้เศษต้นที่ถูกทำลายอยู่บนพลาสติก แล้วคลุมกองหรือห่อเศษต้นที่ถูกทำลายด้วยพลาสติกตากแดดให้ต้นมันสำปะหลังแห้งตาย 6. กำจัดแมลงห้ำหิวขาสาบพาหะนำโรค โดยอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติของแมลงห้ำหิวขาสาบ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส ตัวเต่าตัวห้ำ หรือพ่นสารกำจัดแมลง imidacloprid 70% WG อัตรา 6 - 12 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ bifenthrin 2.5% EC อัตรา 30 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร 7. เฝ้าระวังการระบาดของไวรัสใบด่างในพืชอาศัยอื่น ๆ ที่มีแมลงห้ำหิวขาสาบเป็นพาหะ โดยหลีกเลี่ยงการปลูกพืชอาศัยของแมลงห้ำหิวขาสาบ เช่น กระเพรา โหระพา ผักชีฝรั่ง พริกมะเขือ มันฝรั่ง และพืชตระกูลถั่ว และพืชอาศัยของเชื้อไวรัสใบด่างมันสำปะหลัง เช่น สับดำ ละหุ่ง บริเวณแปลงปลูกมันสำปะหลัง 8. หลีกเลี่ยงการเคลื่อนย้ายท่อนพันธุ์จากแหล่งที่พบอาการของโรคไปสู่แหล่งปลูกอื่น
2. อ้อย	1. หนอนกออ้อย	1. ในแหล่งชลประทาน ควรให้น้ำเพื่อให้อ้อยแตกหน่อชัดเจน 2. ปลอ่ยแตนเบียนไขไดโรโครแกรมมา อัตรา 30,000 ตัวต่อไร่ต่อครั้ง ปลอ่ยติดต่อกัน 2 - 3 ครั้ง ในช่วงที่พบกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย 3. ปลอ่ยแมลงหางหนีบอัตรา 500 ตัวต่อไร่ โดยปลอ่ยให้กระจาย

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		ทั่วแปลง และควรปล่อยให้ชิดกออ้อย และใช้ใบอ้อยหรือฟางที่เปียกชื้นคลุม จะช่วยให้โอกาสรอดสูงขึ้น และทำการปล่อยซ้ำถ้าการระบาดยังไม่ลดลง ในช่วงที่พบหนอนกออ้อย และกลุ่มไข่ของหนอนกออ้อย ถ้าปล่อยแตนเบียนไข่ไตรโคแกรมมา ก็ไม่ต้องปล่อยแมลงหางหนีบ เพราะแมลงหางหนีบจะกินแตนเบียนไข่ไตรโคแกรมมา 4. เมื่ออ้อยอายุ 1 เดือน หรือเมื่ออ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยว ร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลงเดลตาเมทริน (deltamethrin) 3% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร พ่น 2 - 3 ครั้ง ห่างกัน 14 วัน 5. เมื่อพบการระบาดของหนอนกออ้อยและทำให้อ้อยแสดงอาการยอดเหี่ยวมากกว่าร้อยละ 10 ควรพ่นสารฆ่าแมลง ได้แก่ อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 15 มิลลิลิตร หรือ คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือลูเฟนูรอน (lufenuron) 5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งต่อน้ำ 20 ลิตร ***หมายเหตุ ควรหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีในแปลงที่ปล่อยแตนเบียนไข่ไตรโคแกรมมา และแมลงหางหนีบ
	2. โรคใบขาวอ้อย	1. ใช้ส่วนขยายพันธุ์ที่ปราศจากโรค เช่น ต้นจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หรือท่อนพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีการเกิดโรคใบขาว 2. แช่ท่อนพันธุ์ในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ก่อนปลูก 3. ปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์และให้น้ำอย่างเพียงพอ 4. หมั่นตรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบต้นที่เป็นโรค ขุดและนำไปทำลายนอกแปลงปลูก 5. หมั่นกำจัดวัชพืชในแปลงและรอบแปลงปลูก เพื่อลดแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรคและแมลงพาหะ 6. ในแปลงที่พบการระบาดของโรครุนแรง ควรไถทำลายตออ้อยและคราดตอเก่านํ้าออกจากแปลงให้หมด เพื่อไม่ให้มันเป็นแหล่งสะสมของเชื้อสาเหตุโรค
	3. โรคเส้ดำ (เชื้อรา Ustilago scitaminea)	1. ใช้พันธุ์ต้านทาน เช่น พันธุ์อู่ทอง 15 พันธุ์ LK 92-11 2. ก่อนปลูกแช่ท่อนพันธุ์ด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มา หรือสารกำจัดโรคพืช ได้แก่ - ไตรอาไดมีฟอน (triadimefon) 25% WP อัตรา 40 กรัม - โพรพิโคนาโซล (propiconazole) 25% EC อัตรา 16 มิลลิลิตร โดยเลือกใช้สารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร แช่นาน 30 นาทีก่อนปลูก 3. ไถแปลงอ้อยตอที่เป็นโรครุนแรงทิ้งไม่ให้เป็นแหล่งแพร่เชื้อในแปลงปลูก 4. เมื่อพบกออ้อยเริ่มแสดงอาการเส้ดำ ควรตัดเส้ดำออกขณะเริ่มปรากฏอาการ ก่อนที่เชื้อหุ้มเส้ดำจะหลุดออก นำใส่ถุงไปทำลาย

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		นอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดไปยังกอข้างเคียง 5. ปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน เพื่อลดการสะสมของเชื้อในแปลง
3. ข้าวโพด	หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด	1. ไถพรวนและตากดิน เพื่อกำจัดดักแด้ที่อยู่ในดิน 2. เก็บกลุ่มไข่หรือตัวหนอนทำลายทิ้งนอกแปลง 3. คลุกเมล็ดพันธุ์ก่อนปลูก ด้วยสารไซแอนทรานิลิโพรล (cyantraniliprole) 20% SC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อเมล็ดพันธุ์ 1 กิโลกรัม ใส่สารลงในถุงพลาสติกปิดปากถุงให้สนิทรีดสารให้ทั่วถุงแล้วจึงเปิดปากถุง นำเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดใส่ลงไป ปิดปากถุงโดยทำให้ถุงพองลมเขย่าให้ทั่ว เปิดปากถุงผึ่งเมล็ดพันธุ์ให้แห้งในที่ร่มแล้วจึงนำไปปลูก 4. ปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติ เช่น แตนเบียนไตรโคแกรมมา แมลงหางหนีบ มวนพิฆาต เป็นต้น 5. ใช้สารชีวภัณฑ์ พ่นด้วยเชื้อแบคทีเรียบาซิลลัส ทูริงเยนซิส สายพันธุ์ไอซาไว หรือสายพันธุ์ เคอร์สตากี้ อัตรา 80 กรัมหรือ มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร 6. หากพบการระบาดรุนแรงควรพ่นสารเคมีตาม ได้แก่ - สไปนีโทแรม (spinetoram) 12 % SC อัตรา 20 มิลลิลิตร หรือ 25 % WG อัตรา 10 กรัม - อีมาเมกตินเบนโซเอท (emamectin benzoate) 5% WG อัตรา 10 กรัม หรือ 1.92 % EC อัตรา 20 มิลลิลิตร - คลอร์ฟิโนเพอร์ (chlorfenapyr) 10% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร - เมทอกซีฟีโนไซด์ (methoxyfenozide) + สารสไปนีโทแรม (spinetoram) 30+6% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร - อินดอกซาคาร์บ (indoxacarb) 15% EC อัตรา 30 มิลลิลิตร - คลอแรนทรานิลิโพรล (chlorantraniliprole) 5.17% SC อัตรา 30 มิลลิลิตร หรือ ฟลูเบนไดอะไมด์ (flubendiamide) 20% WG อัตรา 10 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร ฉีดพ่น ทุก 7 วัน และให้ สลับกลุ่มสาร
4. สับปะรด	โรคเหี่ยว (เชื้อไวรัส <i>Pineapple mealybug g wilt associated virus</i>)	1. ทำความสะอาดแปลง เพื่อไม่ให้เป็นแหล่งอาศัยของมดและเพลี้ยแป้ง 2. การเตรียมดินให้ตัดต้นและป่นตอเก่าสับปะรดทิ้งไว้ 2 - 3 เดือน พร้อมทั้งเก็บซากเหง้าต้นสับปะรดและซากวัชพืชมาทำลายนอกแปลง เพื่อกำจัดไวรัสและแมลงพาหะที่ยังอาศัยอยู่ 3. ก่อนปลูกต้องมีการไถและพรวนดินหลายๆ ครั้ง ตากดินอย่างน้อย 2 สัปดาห์ เพื่อลดปริมาณเพลี้ยแป้งและศัตรูชนิดอื่นที่อยู่ในดิน 4. ใช้หน่อพันธุ์ที่สะอาดปราศจากเพลี้ยแป้งและโรคเหี่ยว และหลีกเลี่ยงการนำหน่อหรือจุกพันธุ์สับปะรดจากแหล่งที่มีการระบาดของโรคไปปลูกหรือขยายพันธุ์ในแหล่งที่ยังไม่มีโรคนี้อีก 5. แخذหน่อพันธุ์เพื่อกำจัดเพลี้ยแป้งที่ติดมากับหน่อพันธุ์ ด้วยสารเคมีกำจัดแมลงตามคำแนะนำ 6. เมื่อพบต้นเป็นโรคให้ถอนต้นสับปะรดที่แสดงอาการใส่ถุง

พืช	ศัตรูพืช	การป้องกันกำจัด
		พลาสติกไปทำลายนอกแปลง ขณะเคลื่อนย้ายต้องระมัดระวังไม่ให้เพี้ยแป้งร่วงลงสู่พื้น 7. เมื่อพบการระบาดของเพี้ยแป้ง ควรกำจัดออกจากแปลง 8. การใช้เหยื่อพิษกำจัดมด หวานสารไฮดราเมทิลโนน (hydramethylnon) 0.73% GR อัตรา 275 กรัม ต่อไร่ หวาน 2 ครั้ง โดยหวานพร้อมปลุก และหลังปลุก 6 เดือน

๕. การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๘ มกราคม ๒๕๖๙

ภาคเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง เพี้ยแป้ง ไรแดง โรคพุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย ดั๋งหนวดยาว โรคใบขาว และโรคเส้ดำ
- ข้าวโพด ระวัง ไรน้ำค้าง ราสนิม และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มันสำปะหลัง ระวัง เพี้ยแป้ง ไรแดง โรคพุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย โรคใบขาว ราสนิม และโรคเส้ดำ
- ข้าวโพด ระวัง ไรน้ำค้าง ราสนิม และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด

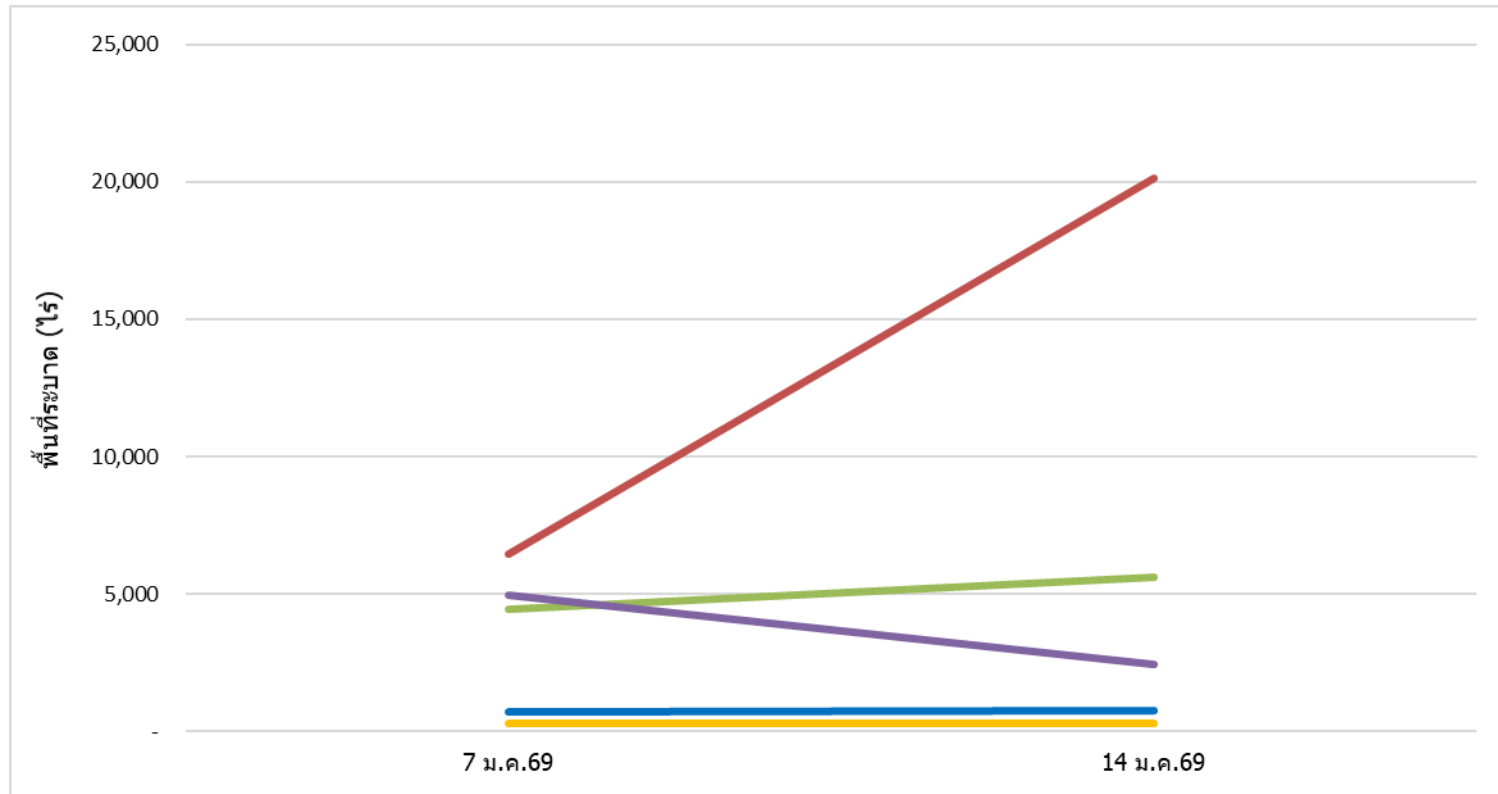
ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง ระวัง เพี้ยแป้ง ไรแดง โรคพุ่มแจ้ และโรคใบด่าง
- อ้อย ระวัง หนอนกออ้อย โรคใบขาว และราสนิม
- ข้าวโพด ระวัง ไรน้ำค้าง ราสนิม และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด
- สับปะรด ระวัง เพี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า โรคผลแกน และโรคเหี่ยว

ภาคใต้

- ข้าวโพด ระวัง ไรน้ำค้าง ราสนิม และหนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด
- สับปะรด ระวัง เพี้ยแป้ง โรคยอดเน่ารากเน่า และโรคเหี่ยว

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดของศัตรูมันสำปะหลัง ปี ๒๕๖๙
ภาพรวมทั้งประเทศ

	เพลี้ยแป้ง	๗๘๙.๗๕ ไร่
	ไรแดง	๒๐,๑๒๐.๐๐ ไร่
	โรคพุ่มแจ้	๕,๖๒๗.๐๐ ไร่
	โรคโคนเน่าหัวเน่า	๒,๔๖๒.๐๐ ไร่
	โรคใบไหม้/ใบจุดเหลี่ยมแบบคทีเรีย	๓๐๑.๐๐ ไร่